

Nyhetsbrev
nr 2 maj 2000

Innehåll

Lokalradio 2
Digital-TV 3
Databaser 4
Kabel 5
Allmänt 6

Utgivare

Björn Rosén

Redaktörer

Susan Gollenia
Nina Rosenkvist

Upplaga

2 000 ex.

Tryck

Elanders Gotab

Radio- och TV-verket
Box 123
136 22 HANINGE
Tel: 08-606 90 80
Fax: 08-741 08 70
E-post: rtw@rtv.se
Webbplats: <http://www.rtv.se>

Vad händer med lokalradiopropositionen?

Regeringens lagförslag i propositionen *Kommersiell lokalradio* (1999/2000:55) kommer sannolikt att vilandeförklaras. Detta tog konstitutionsutskottet (KU) ställning till när propositionen behandlades i KU den 27 april.

Regeringens proposition *Kommersiell lokalradio* behandlades i riksdagen den 12 april i år. Tio riksdagsledamöter begärde att lagförslagen om nya regler för att sända lokalradio ska förklaras vilande i minst tolv månader. De ansåg att lagförslagen innebar begränsning av friheter och rättigheter som står skrivet i 2 kap 12 § regeringsformen.

Riksdagen beslöt då att hänvisa lagförslagen till KU för vidare behandling. KU har nu prövat om förslagen är sådana att de kan förklaras vilande. KU fann detta möjligt och därmed är en vilandeförklaring trolig. En vilandeförklaring innebär att propositionen kommer att behandlas i riksdagen först nästa år.

Den 10 maj behandlas ärendet i kammaren. Om riksdagen beslutar om vilandeförklaring kommer propositionen om att ändra reglerna tas upp först i maj 2001.

Stopplagen som förbjuder Radio- och TV-verket att utlysa nya lokalradiotillstånd fortsätter att gälla fram till årets slut. Om stopplagen därefter kommer att förlängas eller inte är fortfarande oklart. ▶ ◀

fakta

Det finns för närvarande 83 tillstånd utdelade. Dessa är fördelade över 38 sändningsområden. 10 tillstånd är lediga. De lediga tillstånden kan inte fördelas före den 31 december 2000 på grund av den s.k. stopplagen. Förslagen i propositionen *Kommersiell lokalradio* (1999/2000:55) innebär nya regler för att fördela lokalradiotillstånd (se sid. 2).

Proposition om kommersiell lokalradio

Nya villkor för den kommersiella lokalradion föreslås i regeringens proposition *Kommersiell lokalradio* (1999/2000:55). Syftet är att stärka yttrandefriheten genom att öka mångfalden och den lokala förankringen i lokalradion.

När kommersiell lokalradio blev tillåten i Sverige 1993 var tanken att yttrandefriheten skulle stärkas genom ett större utbud av program.

Två utredningar har utrett frågan om vilka regler som ska gälla för den kommersiella lokalradion. Lokal- och närradiokommittén presenterade sitt betänkande, *Den lokala radion*, i november 1996. Betänkandet *Den framtida kommersiella lokalradion* (SOU 1999:14) lämnades över 1999. Därefter har propositionen *Kommersiell lokalradio* (1999/2000:55) arbetats fram med förslag om nya villkor för den kommersiella lokalradion.

Ökad mångfald i etern

Syftet med propositionen är att mångfalden i etern ska ökas. På så sätt ska även yttrandefriheten och den lokala förankringen i lokalradion stärkas.

I propositionen har man föreslagit att bl.a. ett flertal förbud ska avskaffas. Tidningsutgivare och programföretag som redan fått tillstånd av regeringen att sända ljudradio eller TV-program kan idag inte få tillstånd att sända kommersiell lokalradio. Detta vill man avskaffa. Andra förbud som föreslås avskaffas är förbudet för en tillståndshavare att ha mer än ett tillstånd.

Urvalsförfarande

Tidigare har Radio- och TV-verket fördelat tillstånd genom auktioner. I den nya propositionen föreslås att verket ska ge tillstånd genom ett urvalsförfarande. Hänsyn ska då tas till ägarförhållanden och åtaganden ifråga om programinnehåll. Om det finns mer än en sökande till ett ledigt tillstånd ska verket fördela tillstånden med hänsyn till i vilken omfattning sändningarna utgörs av eget material och program med lokal anknytning.

Mångfalden ska tas till vara. Radio- och TV-verket ska därför beakta om sökanden ger ut en dagstidning, sänder radio eller television i sändningsområdet. De sökande ska ha finansiella och tekniska förutsättningar för att bedriva verksamheten med bra kvalitet och kapacitet.

Nya avgifter

Varje tillståndshavare ska sända minst tre timmar eget material dagtid (kl. 06.00-21.00). Detta kommer även att gälla de befintliga tillstånden fr.o.m. år 2009. Sändningstillstånden ska gälla i högst fyra år och därefter förlängas med fyra år i taget. De nuvarande tillstånden ska kunna förlängas med åtta år.

Koncessionsavgiften för de nya tillstånden föreslås bli 40 000 kr per år. De nuvarande tillståndshavarna ska även under kommande tillståndsperiod fortsätta att betala den avgift som fastställdes vid auktionsförfarandet. ▶ ◀

Konferens om digital marksänd TV

Är digitaliseringen oundviklig och finns det en idealmodell för hur den ska gå till? När ska de analoga sändningarna upphöra? Dessa frågor och många fler diskuterades på en konferens i Lissabon om digital marksänd TV.

Den 17–18 januari hölls en konferens i Lissabon om digital marksänd TV. Konferensen anordnades av det portugisiska ordförandeskapet i EU och samlade ca 200 deltagare. Konferensen gav tillfälle för EU-kommissionen och medlemsstaterna att samlat diskutera införandet av digital marksänd TV.

En punkt som diskuterades var en eventuell övergång från analog teknik till digital. Ingen ifrågasatte en övergång, men de frågor som ställdes var när, hur och under vilka förutsättningar övergången bör ske.

Från analogt till digitalt

Det är svårt att fastställa ett gemensamt datum för att stänga av analoga TV-sändningar i alla EU:s medlemsstater. Många av deltagarna ansåg att en kort övergångstid är att föredra. På så sätt minskas kostnaderna och man får snabbt tillgång till frekvenserna.

Under övergången spelar de nationella regeringarna en viktig roll. De ska ge tydlig information till TV-företag, tillverkare av utrustning och konsumenter.

Villkor som bör gälla för en eventuell avstängning är att det ska vara en allmän tillgänglighet och överkomliga priser. Men många hävdade att det inte är ekonomiskt möjligt att bygga ut digitala marksändningar till samma täckningsgrad som de analoga sändningarna har idag.

Ett europeiskt samarbete

Vidare diskuterades en framtida modell för ett europeiskt samarbete kring införandet av marksänd digital TV. Det framkom att införandet främst är en nationell fråga eftersom frekvenstilldelningen är ett nationellt ansvar.

Det finns ingen allmän modell för införandet. Därför bör varje medlemsstat själv bestämma hur en övergång till digital marksänd TV ska gå till. Men EU-direktiv har trots detta en nyckelroll när det gäller regler för standardisering och tillgänglighet. Det är också viktigt att medlemsstaterna samarbetar när det gäller frekvensplanering och informationsutbyte.

Konkurrens och regleringar

Under konferensen diskuterades kvalitet och mångfald som ansågs vara nyckelfaktorer för en snabb spridning av digital marksänd TV. Det är därför viktigt att myndigheter tar initiativ till detta.

Företrädare för kommissionens konkurrensdirektorat betonade vikten av en öppen marknad. Konkurrensmyndigheternas roll bör vara att övervaka marknaden och inte att reglera den. Myndigheterna bör undvika att strukturera marknaden. Men många menade också att en allmän tillgänglighet måste finnas i framtiden och detta kan kräva en del regleringar. ▶ ◀

Yttrandefrihet på Internet

Internet är ett nytt medium och omfattas inte av tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) som traditionella medier gör. I enstaka fall gäller dock TF och YGL.

Tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) bygger på principerna om etableringsfrihet, förbud mot censur och meddelarskydd. De som bedriver sändningar i traditionella medier omfattas av dessa grundlagar och ska ha en ansvarig utgivare för sina sändningar.

Internet är ett relativt nytt medium och omfattas inte av TF och YGL som traditionella medier gör. Detta beror på att det som sker på nätet är interaktivt. Det är då svårt att skapa ett system med registrering av ansvarig utgivare. Det måste i så fall finnas en person som aktivt granskar och ansvarar för det offentliga materialet på nätet.

Men databaser (elektroniskt lagrad information, t.ex webbplatser) på Internet omfattas i vissa fall av YGL. Syftet är att det ska finnas ett skydd för nyhetsförmedlingens källor trots att innehållet distribueras via Internet.

Sändningar i realtid

Radio- och TV-sändningar i realtid via Internet lyder under YGL. De lyder även under radio- och TV-lagen. Med sändning menas material – ljud, bild eller skriven text – som aktivt skickas ut på nätet och som kan tas emot av en stor grupp mottagare, men där mottagaren inte kan påverka innehållet eller aktivt välja i materialet. Ett exempel på detta är radioprogram som sänds via Internet (webbradio).

Om sändningen sker i realtid via direktuppspelning (streaming) och vänder sig till alla som vill ta emot sändningen uppfattas den som vilken radiosändning som helst. Mottagaren kan då inte påverka det som han ser eller hör och därmed omfattas webbplatsen av 1 kap 6 § YGL. Sändningen ska alltså ha en ansvarig utgivare som registreras hos Radio- och TV-verket.

Vanliga webbsidor däremot är inte "sändningar" eftersom de är statiska. Mottagaren kan välja sidor och ordningen på webbsidorna. Dessa webbplatser omfattas inte av 1 kap 6 § YGL.

Såsom Internet används idag förekommer det dock inte så mycket radio- och TV-sändningar i realtid. Men det börjar bli allt vanligare. Spraydio.com och Aftonbladet.se är två exempel på detta.

Databasregeln

Men det är inte bara för sändningar i realtid som YGL gäller. Även svenska massmedieföretag med webbplatser lyder under YGL, men då under 1 kap 9 § YGL. Databasregeln är ett begrepp som är vanligt i detta sammanhang.

Databasregeln omfattar material på Internet som har sitt ursprung från svenska massmedieföretag. Detta betyder att t ex radio/tv-stationers, tidningars och nyhetsbyråers webbplatser omfattas av databasregeln.

Massmedieföretagen har då enligt YGL etableringsfrihet, förbud mot censur och meddelarskydd, dvs. frihet och skydd för varje svensk medborgare att lämna upplysningar till en journalist anonymt.

Förutsättningen för att databasregeln ska gälla är dock att materialet på webbplatsen inte kan ändras av allmänheten och att massmedieföretagen fullt ut kontrollerar innehållet. Mer information om databaser kan du hitta på verkets webbplats www.rtv.se. ▶ ◀

www.rtv.se

På Radio- och TV-verkets webbplats, www.rtv.se, hittar du mediedatabasen. I mediedatabasen kan du själv söka efter statistik och uppgifter om radio, TV och dagspress. Genom att spara ner de valda uppgifterna på din dator som en textfil kan du analysera och presentera informationen på det sätt som passar dig bäst.

Uppgifterna om närradio och kabelsändningar uppdateras varje halvårsskifte. Övriga uppgifter uppdateras den 31 december varje år.

K A B E L ▶

Skärpt lagstiftning mot piratdekodrar

Den 1 maj trädde en ny lag i kraft om förbud av viss avkodningsutrustning. Genom den nya lagen kriminaliseras i stort sett all kommersiell hantering av avkodningsutrustning utan tjänsteleverantörers godkännande. Privat innehav av piratdekoder har däremot inte kriminaliserats.

Lagen är en utvidgning mot tidigare lag på så sätt att även informations-samhällets tjänster skyddas och inte enbart radio- och TV-tjänster. Tjänsterna skyddas endast om de är föremål för villkorad tillgång och tillhandahålls mot betalning.

Maximistraffet höjs från nuvarande sex månader till fängelse i högst två år. En minimiregel för skadeståndets beräkning införs som innebär att den åtalade ska betala en skälig ersättning för att den tjänst som gjorts tillgänglig genom brottet har utnyttjats samt ersättning för den ytterligare ekonomiska skada som brottet har medfört. Även möjligheten att väcka åtal utvidgas. ▶ ◀

Nytt lokalt kabelsändarföretag

Radio- och TV-verket har meddelat Föreningen Norsjö Television förordnande som lokalt kabelsändarföretag i Norsjö kommun. Förordnandet gäller från den 28 februari tills vidare dock längst t.o.m. den 27 februari 2003.

Bland medlemmarna finns representanter för Norsjö Ungdomsråd, Studieförbundet Vuxenskolan och Norsjö gymnasiums samhälls/medieprogram. ▶ ◀

TV4 AB:s koncessionsavgift fastställd

TV4 AB ska enligt lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens område betala en koncessionsavgift till staten bestående av en fast och en rörlig del. Radio- och TV-verket fastställer koncessionsavgiften.

Belopp och beloppsgränser justeras med hänsyn till utvecklingen av konsumentprisindex, i beslut i december varje år. Den fasta delen ska betalas före utgången av den månad som avgiften avser. Den rörliga delen beräknas för ett kalenderår i sänder och är beroende av de intäkter som utgör vederlag till programföretaget för att det sänder annonser. Avgiften är progressiv.

Den fasta delen av koncessionsavgiften kommer för år 2000 att uppgå till totalt 56 436 000 kronor, dvs. till 4 703 000 kronor per månad.

Den rörliga delen av koncessionsavgiften 1999 baseras på TV4 AB:s annonsintäkter för 1999 och är 398 753 015 kronor. TV4 AB:s annonsintäkter uppgick till 1 975 315 538 kronor för 1999.

Den rörliga delen av koncessionsavgiften för 2000 fastställs först år 2001. ▶ ◀

Förberedelser inför ordförandeskapet i EU

Som verket rapporterade i Nyhetsbrev nr 3 1999, deltar företrädare för Radio- och TV-verket i två arbetsgrupper inom regeringskansliet som förbereder Sveriges ordförandeskap i EU första halvåret 2001. Från svensk sida kommer samarbetet på kultur- och medieområdet att ägnas uppmärksamhet. Det är främst barns och ungas situation i det nya medielandskapet samt public service som kommer att uppmärksammas.

De möten som hittills planerats är ett informellt kulturministermöte den 20-22 maj 2001 i Falun. Därutöver planeras ett expertseminarium den 15-16 februari 2001 i Stockholm. Seminariet kommer att fokusera på barn och unga i det nya medielandskapet. På IT/telesidan planeras ett informellt ministermöte för telekommunikations- och arbetsmarknadsministrar den 15-17 februari 2001 i Luleå.

Det slutliga ordförandeprogrammet kommer att publiceras i december 2000. ▶ ◀

Miljöarbete på Radio- och TV-verket

Regeringen har gett Radio- och TV-verket i uppdrag att införa miljöledningssystem. Verket ska ange tydliga riktlinjer och mål för hur miljöhänsyn ska tas, klargöra ansvarsförhållanden samt fastslå rutiner för uppföljning och redovisning av resultat. Mer konkret innebär det bl.a. att verket ska ta fram en projektplan, göra en miljöutredning, utarbeta en miljöpolicy samt mål för miljöarbetet och utarbeta en handlingsplan för fortsatt integration av miljöhänsyn i myndighetens verksamhet.

Miljöutredningen kommer att pågå under år 2000 och redovisas i en rapport som lämnas samtidigt med årsredovisningen för år 2000. ▶ ◀

aktuella skrifter

Årsredovisning 1999

För information om verket under 1999 kan du beställa *Årsredovisning 1999*.

En guide till Digital-TV

En guide till Digital-TV vänder sig till personer som är intresserade av TV-teknik och speciellt digital-TV. Boken finns även på engelska.

Medieutveckling 2000

Rapporten *Medieutveckling 2000* publiceras den 17 maj. Boken ger en beskrivning av den aktuella mediasituationen i Sverige. Boken kan också hämtas som pdf via webbplatsen www.rtvv.se.

Nyhetsbrevet via e-post

Visste du att du kan prenumerera på *Nyhetsbrevet* via e-post? *Nyhetsbrevet* ger dig senaste nytt inom medieområdet. *Nyhetsbrevet* utkommer fyra gånger per år och är gratis. Anmälan kan göras via webbplatsen www.rtvv.se.

Beställningar tas emot via tfn 08-606 90 80 eller e-post rtvv@rtvv.se

Personalförändringar

Regeringen har den 27 april förordnat Björn Rosén som generaldirektör och chef för Radio- och TV-verket fr.o.m. den 15 maj år 2000 och sex år framåt.

Den 20 mars 2000 började Tove de Vries sin anställning som utredare. Hon kommer främst att arbeta med frågor kring verkets mediestatistik och utredningsverksamhet. Tove har studerat utredningssociologi och statistik vid Stockholms universitet. Hon har nyligen avslutat en praktikperiod på Statistiska centralbyrån (SCB).

Nina Rosenkvist började som informatör vid verket den 3 april 2000. Nina kommer att arbeta med verkets webbplats och bl.a. vara redaktör för *Nyhetsbrevet*. Nina har tidigare studerat Kultur- och kommunikationsprogrammet vid högskolan i Gävle. Hon kommer närmast från Ungdomsstyrelsen där hon arbetade som webbredaktör på informationsenheten. ▶ ◀

Dödsfall

Louise Roos har avlidit efter en längre tids sjukdom. Louise var verkets första överdirektör när det bildades den 1 juli 1994. Hon slutade sin anställning på verket den 30 juni 1997 och började arbeta som lagman vid Eslövs tingsrätt. Louise var en mycket uppskattad chef både för sitt stora kunnande och sin varma personlighet. Vi känner stor sorg och saknad. ▶ ◀

R A D I O - O C H T V - V E R K E T

Radio- och TV-verket arbetar med frågor om tillstånd att bedriva sändningsverksamhet. Verket ger tillstånd till lokal- och närradiosändningar och till tillfällig sändningsverksamhet. Verket förordnar också lokala kabelsändarföretag. Vad gäller tillstånd att sända digital marksänd TV och radio är verkets uppgift bl.a. att till regeringen lämna förslag om hur tillstånden ska fördelas. Verket utfärdar även föreskrifter om och utövar tillsyn beträffande TV-standarder.

Verket ska även följa utvecklingen inom medieområdet. Detta innebär att verket ska inhämta, sammanställa och publicera statistik samt annan relevant information beträffande ägande- och branschstruktur, teknik samt ekonomi inom medieområdet.

I september 1999 beslutade regeringen att verket årligen ska översända statistik som rör det audioisuela området till EU. Verket ska även genomföra analyser av användarbehov och befintlig statistik inom det audioisuela området.

Radio- och TV-verket registrerar alla som bedriver sändningsverksamhet enligt radio- och TV-lagen samt vilken beteckning dessa använder för sina sändningar. Verket registrerar alltså de som bedriver icke tillståndspliktig sändningsverksamhet, dvs. de som sänder ursprungligt genom kabel eller som sänder program över satellit eller upplåter satellitkapacitet. Även radiotidningar registreras.

Verket har också till uppgift att registrera utgivare för närradio-, lokalradio-, kabelsändningar och tillfälliga sändningar samt utgivare för information från vissa databaser. Vidare handlägger Radio- och TV-verket ärenden om avgifter för lokalradio och reklamfinansierad marksänd TV. Verket kan besluta om sanktioner om vissa regler för sändningsverksamhet inte följs.

Radio- och TV-verket är organiserat som ett enrådighetsverk med en generaldirektör som chef. Generaldirektören tillsätts av regeringen och är högsta beslutande instans på verket. Radio- och TV-verket har för närvarande 15 anställda. Ett särskilt insynsråd, som består av tre ledamöter vilka är utsedda av regeringen, har till uppgift att säkerställa en fortlöpande insyn i verksamheten.